

Posudek disertační práce:

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta – Kulturologie

Obecná teorie a dějiny umění – Ústav etnologie

Petr Měchura

Úpravy a prezentace Pražského hradu v období první republiky

Praha 2016

Proměny Pražského hradu v době první republiky jsou již dlouho poměrně podrobně sledovány. Zejména zásadní podíl J. Plečnika jako hlavního tvůrce nové tváře Masarykova Hradu byl středem pozornosti řady studií. Na první pohled by se proto zdálo, že téma je poměrně dobře zpracované a podstatné skutečnosti jsou dostatečně známé.

Práce Petr Měchury však toto tvrzení poměrně rasantně vyvrací. I tak často sledovaný areál, kterým Pražský hrad nepochybně je, dokládá, že pozornost se neustále vrací k několika událostem. Fakta jsou pak často až přespříliš mechanicky a nekriticky přepisována.

Autor má navíc velice dobrou výchozí pozici. Jeho dlouhodobá činnost v rámci památkové správy a při obnově Hradu mu umožnila v ojedinělé míře velice důvěrný kontakt s řadou jinak obtížně dostupných partií sledované památky. Autor kontinuálně prováděl řadu průzkumů, z nichž ty nejvýznamnější i publikoval.

Po úvodním přehledu dosavadního stavu poznání přistupuje Petr Měchura k dějinám, které prvorepublikovou etapu bezprostředně předcházely. Závěrečné období proměn za Rakouska-Uherska tak vytvářejí přirozený a přesvědčivý úvod následujících kapitol. Samostatnými drobnějšími kapitolami je přiblížena tehdejší historie týkající se Letohrádku, Sněmovny a Míčovny.

Po převratu v roce 1918 se situace zcela zásadně mění. Petr Měchura zde nejdříve opouští vlastní stavby na Hradě a věnuje se zcela zásadním otázkám koncepčním, které předcházely velice dramatické spory o kompetenci následných zásahů. Zde se objevuje řada zcela nových poznatků. Pozoruhodná je zejména v práci poprvé jasně definovaná role Kamila Hilberta, který již v počátcích samostatného státu podstatně ovlivňoval dění na Hradě. Zcela nové jsou podrobné informace o dobové kauze Hradu jako „oběti vandalismu“. Tato část by si zasluhovala samostatné publikování podrobně kolorující dnes již pozapomenutou a zejména dnes mnohdy až nekriticky glorifikovanou dobovou atmosféru. Práce navíc zřetelně dokládá, jak tehdejší různorodé spory přispěly k tomu, že od počátku byla obnova sledována nejen v dobově podmíněných politických vztazích, ale současně podrobována odborné i veřejné kritice. Tyto aktivity nutně vedly ke zřízení samostatné instituce správy Pražského hradu.

Následně jsou podrobně rozebírány jednotlivé památkové aktivity s nejnvýraznější kauzou dostavby chrámu sv. Víta. Pozoruhodné nově zjištěné skutečnosti se týkají přesunu Wohlmutovy kruchty. Autor se nezabývá pouze stavební obnovou, ale i obnovou mobiliáře a dalších uměleckořemeslných prvků. Jako jinde i zde je řada informací zveřejněna vůbec poprvé.

Samostatně je sledována neznámější část prací spojených s dílem J. Plečnika. V pozadí nezůstávají ani archeologický průzkum, který práce mnohdy zcela zásadně ovlivňoval. Následuje poměrně stručné, ale výstižné hodnocení Plečnikova autorského přístupu. Zde by možná bylo zajímavé rozšířit hodnocení o širší evropský kontext.

Další blok je věnován K. Fialovi, zejména obnově Královského paláce. Zde se jedná o základní výzkum pracujících převážně s doposud nezveřejněnými prameny. Tyto historické rešerše jsou doplňovány průběžně i autorovým osobním podílem na následujících stavebních zásazích, kdy si mohl – pro nás zcela jedinečně – ověřovat řeč protokolů s reálnou situací. I tento úsek končí charakteristikou přínosu K. Fialy a jeho neobyčejně citlivého „restaurátorského“ přístupu

Závěr přináší spíše přehled již dříve řečeného, vytváří však jasné finále této práce. Zde by možná nebyla na škodu, aby autor překročil meze až přespříliš striktně pocitované korektnosti a pokusil se řadu naprosto nových poznatků - sestaveným navíc do přesvědčivých souvislostí - samostatně vyhodnotit. Materiálů k tomuto komplexnímu pohledu shromáždil obdivuhodné množství.

Následuje přehled pramenů a literatury. Zejména u části spojené s dílem J. Plečnika by možná bylo vhodné seznam rozšířit o díla zachycující dobovou tvorbu v širších souvislostech.

Závěrečnou součástí práce je obrazová příloha. Zde jsem získal dojem, že byla – snad pod časovým tlakem – přidána poměrně volně. Navíc se věnuje jen některým částem areálu. Pro řadu skvělých poznatků obsažených v textu by byla zejména méně obeznaným čtenářům velice vhodnou ilustrací. Chybí zde i uvedení odkazu (citace) využitých obrazových materiálů (vhodný by byl jejich seznam).

V úvodu bylo konstatováno, že autor svojí činností naplňuje takřka ideálně pozici badatele zabývajícího se daným tématem. Nyní lze konstatovat, že tuto výjimečnou možnost dokázal plnohodnotně využít. Řada poznatků- dle mého soudu zejména počátků obnovy Hradu a objevný pohled na zásadní roli K. Hilberta a K. Fialy - by si zasloužila publikování. Elaborát nesporně splňuje veškeré požadavky na disertační práci. Objevnou a inspirující práci velice rád doporučuji k obhajobě s návrhem klasifikace „prospěl“.